

Звернення II Конгресу українців у Польщі до української громади

Ми, учасники II Конгресу українців у Польщі, зібравшись у княжому городі Перемишлі в 65-у річницю акції «Вісла», хочемо засвідчити перед нашою громадою, польським суспільством та світовим українством, що мети, яку поставила перед собою польська комуністична влада, не досягнуто. Українське національне життя в польській державі продовжує розвиватися, а українська національна ідентичність та культурна спадщина передаються з покоління дідів і батьків на дітей та онуків.

Ми зібралися всією громадою: надсянці і лемки, підляшуки і бойки, холмщаки. Є серед нас молоді люди і представники старших генерацій, люди різних віросповідань і відмінних світоглядів. Єдністю ми хочемо засвідчити, що незважаючи на зусилля польської комуністичної влади та роки дискримінації і переслідувань, ми одне ціле.

Відновлено українське життя на рідних землях Лемківщини, Бойківщини, Надсяння, Холмщини та Південного Підляшшя, де було воно зруйнованим в результаті акції «Вісла». Пробуджується українська ідентичність на Північному Підляшші, єдиному регіоні, якого акція «Вісла» не охопила. Після великої руїни вирости паростки, які вселяють надію на збереження і розвиток українства.

На нових місцях поселення ми були примушені створити інфраструктуру національного життя: освітню мережу, культурні установи і художні колективи, побудувати церкви. Відрадно є те, що громади на поселеннях зберігають пам'ять про землі, з яких вийшли їх предки, і цю пам'ять передається наступним поколінням. Ми закликаємо нашу спільноту інтенсифікувати цю діяльність. Хай жодне село, жодна церква і жодна пам'ятка не залишиться без турботи і піклування!

Останній перепис населення 2011 р. (хоч великі сумніви викликає методологія його проведення) показав, що у порівнянні з попереднім було більше заяв української ідентичності. Проте більшість наших людей не заявляє відкрито про своє українство. Це виникає з різних причин: страху перед більшістю, браку сформованої національної ідентичності, а також асиміляції. Саме національна асиміляція – це наша основна проблема: від української ідентичності та мови і культури відійшло і надалі відходить багато людей, акція «Вісла» весь час приносить свої плоди.

З радістю вітаємо організованість та велику громадську і культурну роботу вихідців з нашої громади у Північній Америці. Закерзонці – це одна з найбільш активних груп української діаспори, зокрема в Канаді. Для нашої спільноти це велика допомога і зразок того, як спільними зусиллями зберігати пам'ять про українську спадщину Закерзоння.

Нове явище – це українська трудова еміграція. Тисячі українців вже стали громадянами Польщі, інші приїхали тут на постійне проживання. Лише невелика їх частина включається до нашого культурного та релігійного життя, а багатьох швидко асимілюється. Зміна цієї ситуації – одне з ключових завдань зорганізованого українства. Ми звертаємося до українців з України, які залишаються на постійне проживання в Польщі: приєднуйтеся до наших рядів! Разом будуймо українське життя для себе, своїх дітей та внуків. Це буде також велика допомога Україні на шляху її інтеграції до Європейського Союзу.

В останніх роках пройшла третя хвиля міграції українців, зокрема молодих, з Польщі у країни Західної Європи. Підтримка їх зв'язків з українством, заохочування до повернення і праці на національній ниві – це мета нашої роботи.

Дуже важливим для нас є підтримання зв'язку з Материком – Україною. Нам не байдужа її доля, бажаємо їй процвітання та будівництва демократичної правової держави, яка буде частиною європейського простору. Необхідною є постійна співпраця з нашими братами, які в 1944-1946 рр. були депортовані в Радянську Україну з Лемківщини, Бойківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя.

Українська громада в Польщі, у всій своїй регіональній, конфесійній, організаційній різноманітності, стоїть перед konieczністю пошуку формули існування в умовах глобалізації та швидкого технологічного розвитку. Ці форми національного життя, які протягом десятиліть дозволили нам зберегти себе, свої традиції та ідентичність, вже не вистачають. Мусимо шукати свого місця у сучасному суспільстві, знаходячи такі форми національного життя, які відповідатимуть викликам сучасності.

Перемишль, 28–29 квітня 2012 р.